

Martina Ožanić

Novi pogledi na barok – *migracije, mreže i utjecaji*

Međunarodna znanstvena konferencija *Baroque Art and Architecture in Slovenia: Migrations, Transfers, Contacts, and Networks* (Ljubljana i Brežice, 13. – 15. listopada 2025.)

Trodnevna međunarodna znanstvena konferencija *Baroque Art and Architecture in Slovenia: Migrations, Transfers, Contacts, and Networks* održana je od 13. do 15. listopada 2025. u organizaciji Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani u suradnji s Narodnom galerijom Slovenije i Posavskim muzejom Brežice. Konferencija, koja je kruna velikog projekta *Barok v Sloveniji*, započela je i završila u Narodnoj galeriji u Ljubljani, a drugoga je dana održana u dvorcu Attems u Brežicama, danas Posavskom muzeju. Trideset i sedam izlagača svih generacija iz Slovenije, Hrvatske, Austrije, Italije i Francuske okupljeno je sa željom da se reinterpreteraju umjetnički odnosi tijekom 17. i 18. stoljeća kada je teritorij današnje Slovenije bio podijeljen između Habsburške Monarhije i Mletačke Republike. Takav geopolitički okvir rezultirao je intenzivnom razmjenom ideja, umjetnika i stilova, što je i bila tematska okosnica konferencije koja je preispitala migracije umjetnika i umjetničkih djela, kontakte umjetnika i naručitelja obilježene suradnjom, ali i rivalstvom, te recepciju novih umjetničkih impulsa unutar širega kulturnog prostora.

Nakon uvodnoga obraćanja Mateja Klemenčiča, glavnoga pokretača ovog važnog slovenskog projekta, prvi dan konferencije otvoren je novim saznanjima Nine Kudiš o oltarnoj slici za glavni oltar ljubljanske kapucinske crkve. Luka Ručigaj u svojem se izlaganju bavio danas uništenom freskom u Velikoj dvorani kneževske palače Auersperg u Ljubljani,

FOTO M. Ožanić

a Cristiano Guarnieri albumom arhitektonskih grafika iz knjižnice grofova Auersperg u Ljubljani. Katra Meke prikazala je slikara Franca Jelovšeka u novom svjetlu njegovih svjetovnih narudžbi, a zatim su uslijedila izlaganja povezana s obitelji Dolničar. Enricho Lucchese analizirao je putovanje Janeza Gregora Dolničara i njegova sina Aleša Žige u Veneciju i Padovu 1703. godine, a Tjaša Šimunić predstavila je tek nedavno pronađen rukopis *De vita agresti beata* Aleša Žige Dolničara iz 1708. Friedrich Polleroß održao je pozvano predavanje o načinima na koje su elite predstavljale vladare oko 1700. godine, s naglaskom na prelazak s izravnoga carskog predstavljanja prema simboličkoj i posrednoj reprezentaciji. Dubravka Botica rekonstruirala je tri putovanja habsburških vladara na područje današnje Hrvatske koja su imala trajan utjecaj na razvoj Rijeke i Zagreba. Na ovu se temu nadovezala Neža Lukančić s prikazom ceremonijalnih događanja na šesnaest uljanih skica slikara Franza Ignaza Flurera, koje je u bakroreze prenio Johann Heinrich Störcklin. Prvi dan zaključili su Franciška Oražem o putovanjima kao obveznim sastavnicama školovanja umjetnika s fokusom na kipara Jerneja Plumbergera, Jure Donša s temom širenja kulta sv. Ivana Nepomuka na primjeru njegovih kamenih kipova u Štajerskoj te Iva Jazbec Tomaić o raskošnoj zbirci liturgijskoga ruha u crkvi sv. Franje Ksaverskog u Radmirju.

Drugi je dan bio u znaku proslave 350. godišnjice rođenja slikara Franza Carla Rempa (Radovljica, 1675. – Beč, 1718.),

u čiju su čast izlaganja održana ispod njegova oslika u Viteškoj dvorani u Brežicama. Alenka Černelič Krošelj predstavila je ključne napore i programe koje Posavski muzej Brežice provodi u cilju zaštite barokne baštine. O opsežnim konzervatorsko-restauratorskim zahvatima na oslikanom svodu dvorane izvijestio je Rado Zoubek, a Eva Koren, Viktorija Peternel i Michelle Vidovič prezentirale su tehnološke rekonstrukcije fresaka Viteške dvorane izvedene u sklopu studija na Odsjeku za restauraciju na Akademiji likovnih umjetnosti i dizajna u Ljubljani. Niz izlaganja o slikaru Franzu Carlu Rempu otvorio je Matjaž Grahornik analizom Rempova ostavinskog popisa inventara iz 1719. godine. Nove uvide o Rempu iznijela je i Renata Komić Marn na temelju arhivskih otkrića povijesti i podrijetla slika i drugih zbirki obitelji Attems, a sesiju su zaključili Stefan Albl i Camilla Anselmi o Rempovim djelima u Alte Galerie u Grazu te njegovoj dosad slabo dokumentiranoj ulozi restauratora. Okosnica izlaganja Lucije Burić bilo je stvaralaštvo slikara Valentina Metzingera s novim atributivnim prijedlozima, a novo otkriće predstavila je i Petra Batelja Majić, koja je ukazala na dosad neobrađeni oslik na glavnom portalu dvorca u Gornjoj Stubici. Posljednji tematski blok drugoga dana započeo je istraživanjima Alice Fornasiero o zbirci grofa i veleposlanika Humprechta Jana Černína, zatim Borisa Hajdinjaka o životu i karijeri Ignaza Marije I. Attemsa i njegove supruge, a zaključio ga je Eduard Lein analiziravši rukopis u vlasništvu slikara Johanna Cyriaka Hackhofera.

- 1 Izlaganje Mateje Jerman o venecijanskom baroknom zlatarstvu u zapadnoj Istri nije održano zbog spriječenosti autorice.

Posljednji dan konferencije otvorile su Helena Seražin i Minka Osojnik s novim saznanjima o izgradnji i uređenju samostanske crkve u Kostanjevici kod Nove Gorice. Metoda Kemperl rekonstruirala je izgled ljubljanske katedrale u vrijeme posvete 1707. godine, a Sylvia Stegbauer govorila je o mreži marijanskih kongregacija pod vodstvom isusovaca kroz prizmu naručitelja, autora i međusobnih stilskih i ikonografskih poveznica. Potpisnica ovih redaka posvetila se inovacijama i inovatorima oltarnih kompozicija 17. i 18. stoljeća, a Maja Žvorc iznijela je nova tumačenja o figuri čudotvorne Bogorodice s Djetetom u crkvi na Trškom vrhu. U sklopu istraživanja s Ingeborg Schemper Sparholz, Julia Strobl predstavila je vrijedne nove zaključke o životu i radu kipara Lorenza Mattiellija i otkriće dosad nepoznatoga člana njegove obitelji, Johanna Gottlieba Cronawettera. Zadnji dan konferencije obilježile su teme o drvenoj i kamenoj skulpturi.¹ Vlasta Zajec analizirala je zapostavljen korpus baštine drvenih oltara iz 17. i prve polovine 18. stoljeća u Istri i Dolenjskoj, a Sara Turk Marolt predstavila je nova saznanja o venecijanskom arhitektu Alessandru Tremignonu i njegovim aktivnostima u Kopru. Damir Tulić iznio je nove spoznaje o braći kiparima Giuseppeu i Paulu Groppelliju uz identificiranje novih djela, posljednje je izlaganje na konferenciji održao Mario Pintarić o mletačkom graditelju oltara Pietru Fadiga i njegovoj suradnji i nepoznatim vezama s mletačkim kiparom Gaetanom Susalijem.

FOTO M. Ožanić

Međunarodna znanstvena konferencija rezultirala je nizom izlaganja visoko postavljene znanstvene i stručne razine uz pomno razrađene metodološke pristupe. Nakon svakog izlaganja razvila se poticajna rasprava koja je kroz konstruktivne komentare ilustrirala uzornu razinu znanstvenog dijaloga te dodatno produbila izložene teme. Svjedočanstvo je to nepresušnoga zanimanja znanstvene zajednice za barokno doba, koje je ovom prilikom sagledano kroz nove poglede na kulturne transfere, kontakte i mreže unutar kompleksnog prostora Habsburške Monarhije i Mletačke Republike. Brojna nova otkrića, novi atributivni prijedlozi i tumačenja čvrst su pokazatelj kontinuiranoga razvoja struke, a dinamika razmjene znanja oplemenila je konferenciju stvarajući pozitivno ozračje različitih pogleda i analitičkih pristupa. Ovaj susret time je postao snažna inspiracija za daljnja istraživanja i suradnju, ali i prilika za nova promišljanja o umjetničkim fenomenima na području između dva velika europska centra moći, Beča i Venecije. ✕